



ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A CRESCATORILOR DE CAPRE
STR. I.C. BRATIANU, 248
OP 4, CP 415, 900316
CONSTANTA

TEL: 0241-626511; FAX.0241-548186, MOBIL: 0727.869.984
E-mail: caprirom@canals.ro; caprirom@yahoo.com
www.caprirom.ro

PROGRAM DE CONSERVARE ȘI UTILIZARE AL RESURSELOR GENETICE LA CAPRINE DIN RASA CARPATINĂ

1. SCOPUL PROGRAMULUI

Industrializarea sistemelor de producție a determinat creșterea numărului de animale cu performanțe productive ridicate, în detrimentul raselor native, mai puțin productive, dar mai bine adaptate la condițiile locale de mediu. Aceasta a avut un efect negativ asupra dezvoltării populațiilor din rasele locale, tradiționale, care și-au redus îngrijorător efectivele, de multe ori chiar fiind amenințate cu dispariția. Conservarea resurselor genetice are ca scop menținerea structurii genetice a populațiilor actuale pentru a dispune în viitor de genofondul nealterat al acestora, necesar creerii de genotipuri noi capabile să performeze în condițiile noilor tehnologii impuse de cerințele pieței și schimbările climatice.

Printre măsurile care se impun pentru păstrarea rezervelor de gene de la această rasă menționăm:

- **Păstrarea** în dinamica generațiilor a alelelor care au aparținut fondatorilor populației (rasei) respective în totalitatea acestora sau într-o proporție cât mai mare a fost posibilă alegerii cu multă daruire de către crescători a exemplarelor cele mai productive. Astfel patrimoniul genetic a fost transmis din generație în generație, acumulând calități legate de rezistența la boli, rezistența la temperaturi

scazute si care au favorizat dezvoltarea si perpetuarea exemplarele care fatau usor, indiferent de zona geografica.

- **Evitarea** creșterii consangvinizării în populație cu mai mult de 1% pe generație;
- **Marirea** numarului de caprine de rasa Carpatină cu productii de peste 500 de kg / lactatie;
- **Difuzarea** de reproducători cu valoare genetica ridicată către alți crescători;
- **Realizarea** unei rezerve de efective cu inalta valoare genetica care sa fie disponibile pentru export si pentru colectare, conservare si difuzare de material seminal conservat sub diferite forme.

2. ISTORICUL ȘI DESCRIEREA RASEI CARPATINĂ

2.1. Originea, modul de formare și răspândirea rasei Carpatină

Creșterea caprinelor de rasă Carpatină prezintă o mare importanță socio-culturală, fiind specia care s-a format și selectat în zona arcului subcarpatic și zonele de câmpie din Sud-Estul Romaniei. Caprinele de rasă Carpatină s-au crescut în gospodării private, în număr mic, dar s-au adaptat foarte bine și în turme mai mari. Datorită creșterii ușoare, deoarece este un animal puțin pretențios, s-a adaptat în toate zonele țării, fiind rezistent la temperaturi extreme. Aceasta a determinat ca în fiecare gospodărie să existe caprine care să asigure mijloacele minime de trai familial (lapte, carne, piei).

Capra este animalul cultural, reflectat în folclorul romanesc și este prezentă în obiceiurile prilejuite de sărbătorile de iarnă și pascale. Capra a fost sursa de inspirație a meșterilor populari, fiind stilizat reprezentată în tapiseriile rustice, fotele costumelor populare sau pe obiectele de ceramică. Pieile și puful au îmbrăcat de secole țărănul român, iar din fânere s-au confecționat obiecte decorative și podoabe.

2.2. ÎNSUȘIRI MORFOFIZIOLOGICE ȘI PRODUCTIVE

Rasa Carpatină este răspândită în cea mai mare parte în zonele subcolinare și de câmpie și reprezintă aproximativ 85-90% din efectivul total de caprine crescut în țară. Strămoșul rasei Carpatină este capra Prisca și se caracterizează printr-o mare variabilitate de culoare a robei, a conformației corporale și a productivității. Aceasta mare diversitate

este datorată inexistenței unor acțiuni de ameliorare organizate, fiind specia care a crescut singură și s-a ameliorat numai prin știința nativă a crescătorilor.

În ceea ce privește exteriorul, acesta este caracteristic animalelor primitive: corp alungit, spinare ascuțită, șale și crupă îngustă și teșită, piept strâmt, membrele rezistente, cu musculatură redusă și coarne mai dezvoltate la masculi. Culoarea poate fi: gri, roșcată, albă, neagră sau bălțată.

Producția medie de lapte este de 200-300 kg cu maxima de 500 kg într-o perioadă de circa 6-7 luni de lactație, iar prolificitatea este de 130-140%. Compoziția chimică a laptelui este prezentată în tabelul 1.

Tabel 1. Compoziția chimică a laptelui de capră Carpatină pe luni de lactație

Luna de lactație	Substanță uscată g%	Grăsimi %	Proteină g%	Săruri minerale g%	Ca mg%	P mg%
I	14.84	5.21	4.74	0.85	0.16	0.11
II	13.52	4.57	3.87	0.78	0.12	0.10
III	13.14	4.57	3.71	0.80	0.12	0.11
IV	13.19	4.25	3.72	0.86	0.13	0.11
V	13.51	4.36	3.82	0.82	0.12	0.11
VI	13.98	4.82	3.82	0.83	0.12	0.11
VII	15.09	5.58	4.11	0.87	0.16	0.11

Greutatea la naștere a ieșilor din fătări simple este de 2,9 (2.5-3.2) kg la femele și de 3.1 (2.7-3.29) kg la masculi, iar a celor gemeni cu 200-300 g mai puțin. La vârsta de două luni ieșii cântăresc circa 9-11 kg, la 6 luni 20-24kg, la 9 luni 28-35kg, iar la vârsta adultă au 40 Kg (31-56kg). Producția piloasă este alcătuită din păr și puf cu lungime și finețe diferită. Puful deține o proporție de circa 62-66%, întâlnindu-se la unii indivizi chiar în proporție de 84%, diferența de 20-34% fiind reprezentată de păr. Sub raportul omogenității, cea mai mare producție de puf (60%) este cuprinsă între 10-19 micrometri, iar de păr, între 40-90 micrometri.

a. CARACTERISTICI MORFOLOGICE

- Producția - lapte -carne;
- talie – este mică;
- capul – este mic, cu profil drept sau ușor convex; caprele sunt în majoritate ciute, iar țapii au coarne puternice, răsucite și cu vârful în afară;

- ochii – potrivit de mari, foarte expresivi; urechile sunt potrivit de mari și sunt purtate lateral sau în jos ;
- gâtul – lung, subțire, bine prins în trunchi;
- trunchiul – potrivit de lung și adânc, linia spinării dreaptă sau ușor lăsată ;
- crupa – îngustă, potrivit de lungă și puțin oblică, coastele lungi fine, bine arcuite și jigourile slab dezvoltate;
- membrele – potrivit de lungi, cu osatură fină și aplomburi corecte;
- pielea – de pe corp este fină, acoperită cu păr și puf de culori variate: albă, neagră, maro, pătate cu 2 sau chiar 3 culori;
- ugerul – este simetric, globulos, bine dezvoltat, cu 2 mameloane mari de 8-10 cm lungime, orientate anterior;
- constituția – este fină și formatul corporal dolicomorf;
- roba este multicoloră, în culori simple sau combinate;
- lungimea fibrelor – 5 -15 cm ;

Defecte care fac obiectul eliminării sunt:

- constituția debilă;
- dezvoltarea corporală insuficientă în raport cu vârsta;
- crupa pronunțat teșită și pronunțat ascuțită;
- spinare înșeuată sau ascuțită;
- aplomburi defectuoase;
- mamela defectuos prinsă sau cu mameloane inegale;

b. ÎNSUȘIRI PRODUCTIVE

Caprele de rasa Carpatina sunt bine adaptate la zonele colinare și de șes, cu climat de stepă, se caracterizează prin vitalitate ridicată, au capacitate mare de valorificare a hranei și preocitate mijlocie. Maturitatea sexuală apare la 8-10 luni, greutatea minimă la care se montează iadele este de 34-38 kg .

Producție de lapte

- Capre – 200-300 kg cu plus variante de peste 400 kg;

- Durata lactație -160 -210 zile

Producția de carne

- dezvoltarea corporală – la capre: este de minim 35-38 kg pentru clasa a II-a și 42-45 kg pentru clasa I-a; la masculi: 70 kg pentru clasa II-a și 100 kg pentru clasa I –a Record

Greutatea corporală

- Tapi – 80-100 kg;
- Capre– 42-48 kg;
- Iezi la naștere:
 - masculi – 2,9-3,5 kg;
 - femele – 2,5-2,8 kg.
- Iezi la înțarcare la 60 zile de la fătare :
 - masculi – 15-17 kg;
 - femele – 12-15 kg.

Indicii de reproducție

- Fecunditatea : 95-97%
- Prolificitatea : 135-150%
- Sezonul de reproducție: în mod obișnuit monta caprelor are loc în lunile septembrie -noiembrie și fătările în februarie-martie.

TIPURI MORFOPRODUCTIVE DE CAPRE DE RASĂ CARPATINĂ ÎN FUNCȚIE DE ZONA DE CREȘTERE



- Capre de rasa Carpatină din județul Harghita



- Țap de rasă Carpatină din Zona Harghita



- Capre și iezi de rasă Carpatină din zona Dobrogea



- Capre de rasa Carpatină din zona Ialomița



▪ Capră de rasă Carpatină din zona Buzău



▪ Capră de rasă Carpatină din zona Buzău



▪ Capră de rasă Carpatină din zona Vâlcea



▪ Capră de rasă Carpatină din zona Vâlcea



- Țap de rasă Carpatină din zona Buzău



▪ Capră de rasă Carpatină din zona Ialomița



▪ Capre de rasă Carpatină din zona Ialomița



- Țap de rasă Carpatină din zona Ialomița

3. EVOLUȚIA EFECTIVULUI ÎN PERIOADA 2006-2014 ȘI ESTIMAREA EFECTIVELOR PENTRU 2015-2020

Evoluția efectivelor de caprine, răspândirea, nivelul de creștere și direcția de exploatare sunt determinate de factori agro-pedo-climatici, socio-economici și de particularitățile biologice ale speciei.

Nivelul producțiilor realizate de caprine este dependent de trei factori, care de regulă acționează intrinsec, acestia fiind: potențialul genetic individual, tehnologiile de exploatare și mărimea numerică a efectivului exploatat.

Evoluția efectivelor de caprine din rasa Carpatină în ultimii 9 ani este sintetizată în tabelul 1.

Tabel 1. Evoluția efectivului de caprine din rasa Carpatină aflate în programul de conservare genetica în perioada 2006-2014

Categorie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Capre matca	700	1880	2093	2289	2495	2681	3290	3896	4754
Total caprine	1370	2117	2338	2548	2686	3206	4024	4250	4824

Ținând cont de indicatorii fiziologici generali ai rasei Carpatină, indicatorii medii obținuți de fermele deținătoare pe ultimii 5 ani și de obiectivele propuse de programul de conservare (menținerea unui nucleu de rasa pură, menținerea unui procent de 1% pe generație consangvinizare în efectiv), pentru perioada 2015-2020 evoluția efectivului este prezentată în tabelul 2.

Tabel 2. Dinamica estimativă efectivului de caprine de rasă Carpatină aflate în programul de conservare genetica în perioada 2015-2020

CATEGORIE	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Capre matca	4775	4800	4825	4850	4880	4900
Total caprine	4800	4830	4850	4900	4950	4990

4. OBIECTIVELE PROGRAMULUI DE CONSERVARE

Obiectivele principale ale unui program de conservare genetică a unei populații de caprine cu origine cunoscută sunt :

- Păstrarea în dinamica generațiilor a alelelor care au aparținut fondatorilor rasei în totalitatea acestora sau într-o proporție cât mai mare.
- Evitarea creșterii consangvinizării în populație cu mai mult de 1% pe generație.

5. ACȚIUNI ȘI MĂSURI PRIVIND CONSERVAREA RASEI

Printre măsurile care se impun pentru pastrarea rezervelor de gene de la aceasta rasa mentionam:

- Creșterea în rasă curată și pe bază de linii ca metodă principală și obligatorie în conservarea caprinelor din rasa Carpatină, din populația activă.
- Pastrarea rezistenței și adaptabilității animalelor la factorii de mediu.
- Păstrarea rezervei de gene a rasei locale care poate fii sursa cercetărilor viitoare și perpetuarea raselor autohtone.
- Marirea numarului de caprine de rasa Carpatină cu productii de peste 500 de kg / lactatie .
- Difuzarea de reproducători cu valoare genetică ridicată către alți crescători;
- Realizarea unei rezerve de efective cu înalta valoare genetică care să fie disponibile pentru export și pentru colectare, conservare și difuzare de material seminal conservat sub diferite forme;
- Tinand cont de efectivele mici, înscrierea masculilor si a femelelor in Sectiunea Principala a Registrului Genealogic se realizeaza comform Ord. 22/2006 si derogarile aferente, respectiv se admit in Sectiunea Principala produsii care au parinti si bunici inscrite in Sectiunea Suplimentara a registrului.

6. GRADUL DE VULNERABILITATE AL RASEI

În prezent populațiile de caprine de rasă Carpatină sunt vulnerabile deoarece, datorită raselor foarte productive, cum ar fi Saanen sau Alpina, există posibilitatea ca rasa pură să fie încrucișată și să piardă din caracteristicile native fiziologice. Rasa Carpatină se încadrează la categoria “populații vulnerabile,” efectivele situându-se la o valoare de până la 7000 femele.

Metodologia de conservare in situ și ex situ a resurselor genetice este elaborată de institutul de cercetare de profil, luându-se în considerare evitarea derivei genetice prin asigurarea unei mărimi efective corespunzătoare. Ținându-se seama de indicii de producție scăzuți, care au determinat reducerea numerică a acestor populații, este necesară acordarea de compensații crescătorilor care întrețin acest stoc genetic.

7. ORGANIZAREA REPRODUCȚIEI ȘI SISTEMUL DE INDIVIDUALIZARE

Se realizează prin stabilirea familiilor (liniilor) de tapi:

- se inventariază tapii activi la reproducție existenți și separat caprele destinate reproducției;
- se construiește pentru fiecare tap și pentru fiecare capra pedigreeul structural de 4 linii aleatoare; se marchează pe fiecare pedigree strămoșii importanți (prezumptiv importanți);
- se calculează pentru fiecare tap și capra coeficientul de înrudire al acestora (R_{xy}) cu fiecare dintre strămoșii considerați importanți; se consideră strămoși importanți cei care au o pondere de peste 5% în genofondul liniei (coeficientul de înrudire are valoarea mai mare de 0,05 (5%));
- după stabilirea strămoșilor importanți din populație, se grupează tapii și caprele în familii (linii) de tap în funcție de strămoșul comun cu valoarea R_{xy} cea mai mare (obligatoriu mai mare de 5%);
- fiecare familie (linie) de tap se identifică prin numărul matricol și rasa strămoșului comun important.

8. MODUL DE EVITARE AL CONSANGVINIZĂRII

Creșterea rasei se face în condiții de izolare reproductivă de minim 0,8.

Pentru evitarea creșterii excesive a consangvinizării se restricționează împerecherea reproducătorilor cu un grad de înrudire mai mare de 12,5%.

Pentru evitarea consangvinizării prin împerecherea rotațională între familiile de tapi se propune schema prezentată în tabelul 3 .

Tabel 3. SCHEMA DE PRINCIPIU PENTRU POTRIVIREA PERECHILOR PE FAMILII DE TAP, CARE REDUCE CONSANGVINIZAREA ÎN DINAMICA A 4 GENERAȚII

Generația	Cuplurile de familii (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)											
	Mascul x femelă											
I	1 x 2	2 x 3	3 x 4	4 x 5	5 x 6	6 x 7	7 x 8	8x9	9x10	10x11	11x12	12x1
II	1 x 3	2 x 4	3 x 5	4 x 6	5 x 7	6 x 8	7x9	8x10	9x11	10x12	11x1	12x2
III	1 x 4	2 x 5	3 x 6	4 x 7	5 x 8	6x9	8x11	10x1	11x2	12x3	1x5	2x6
IV	1 x 7	2 x 6	3 x 8	4 x 9	5x10	6x11	7x10	8x11	9x3	10x4	11x6	12x3

Fiecare familie pe lângă numărul matricol al fondatorului, poartă un număr de ordine de la 1 la 12.

În generația I se împerechează tapi din familia 1 cu capre din familia 2, tapi din familia 2 cu capre din familia 3, tapi din familia 1 cu capre din familia 6 și așa mai departe. În generația a II-a se împerechează tapi din familia 1 cu capre din familia 3, tapi din familia 1 cu capre din familia 12 și așa mai departe pentru alte două generații.

În fiecare familie tapi se reformează la vârsta de 4-5 ani, iar caprele la vârsta de 8 ani. Fiecare țap este înlocuit de un fiu al acestuia care provine din combinația de familii prezentate în schemă la generația I.

Caprele reformate sunt înlocuite cu tineret femel provenit din aceeași combinație.

Selecția tineretului de înlocuire (masculi + femele) se face pe media caracterelor familiei respective.

Circulația țapilor

În perioada de aplicare a programului, în funcție de numărul de familii, țapii de rezervă, numărul de capre pe țap și tehnologia de reproducție (montă naturală sau/și însămânțări artificiale), anual se va întocmi circulația țapilor efectuându-se:

- schimburi de tapi între crescători cu respectarea normelor sanitare-veterinare
- vânzarea de reproducători între ferme cu plată sau compensații în echivalent reproducători.

9. METODA DE CONSERVARE A RASEI

În programele de conservare sunt folosite trei metode și anume: menținerea populațiilor vii, crioconservarea gameților și embrionilor și păstrarea probelor de ADN. Cea mai practică și aplicabilă metodă de conservare a rasei Carpatină este menținerea populațiilor vii în arealul de proveniență.

10.LISTA DEȚINĂTORILOR DE FEMELE ADULTE DE REPRODUCȚIE ÎNSCRISE ÎN SECȚIUNEA PRINCIPALĂ A REGISTRULUI GENEALOGIC

Pentru conservare propunem un număr de **4754** de capre de rasa Carpatină, cu origine atestată, care sunt înscrise în Registrul Genealogic secțiunea principală aflat în responsabilitatea ANCC Caprirom. Nucleele foarte valoroase menționate în tabelul 4 reprezintă ecotipurile specifice rasei și zonelor din care provin, de aceea se propune să fie preluate în „programul de conservare genetică”.

LISTA DEȚINĂTORILOR DE CAPRINE DIN RASA CARPATINĂ (2014)

Nr. crt.	Deținător	Adresa	Nr. efectiv nucleu selecție
1.	PFA Hornea Vasile	Comuna Munteni Buzau, jud.Ialomita	113
2.	Cinca Dragos	Str.Principala, nr. 125, Sat.Schitu, com.Costinesti, jud. Constanta	350
3.	Olescu Gheorghe	Sat Zorile, com. Adamclisi, jud. Constanta	270
4.	Boitan Constantin	Aleea Tineretului, Bl. F6, ap.13, loc. Ialomita, jud. Slobozia	95
5.	Mocanu Nicusor Bebe	Loc.Romanu, jud.Braila	200
6.	Mocanu Valentin	Str. Scolilor, Nr. 90, Braila	180
7.	S.C.Premetalica S.R.L.	Str. Petru Rares nr.53, loc. Botosani, jud.Botosani	480
8.	S.C.Agrofam Holding S.R.L.	Aleea Rozmarin, vila Z29, parter, ap.1-4, loc. Fetesti, jud. Ialomita	300
9.	SCDCOC CARANSEBES	Drumul Resitei,km.2, loc. Caransebes, jud. Caras Severin	69
10.	SCDCOC REGHIN	Str. Dedradului, Nr.11, loc. Reghin, jud. Mures	129
11.	Ulman Decebal	Sat Bunaceni, com. Trusesti, jud.Botosani	54
12.	S.C. Fifth Avenue	Bdul. Ferdinand nr.28, ap.4, cam.1, Constanta, jud. Constanta	122
13.	Cristea Adrian	Str. Horia nr.2, com. Plosca, jud.Teleorman	52

14.	Constantin Lucian	Str.Carol I, nr.18,com. Nicolae Balcescu, jud.Constanta	130
15.	Calancea Rodica	Str.Sorilor, nr.8,com. Nicolae Balcescu, jud.Constanta	192
16.	SCDCOC Secuieni Bacau	Com.Letea Veche, sat Holt, jud.Bacau	56
17.	Cristian Costica	Com.Izvoru Berheciului, sat Otelesti, jud.Bacau	18
18.	I.I. Nastase Marian	Str.Macesului nr.36, Sat.Dragos Voda, com. Dragos Voda, jud.Calarasi	140
19.	S.C. Ferma Eco Lact S.R.L.	Str.Salcamului nr.48, localitatea Lugoj, jud.Timis	74
20.	Moater Irina	Str. Bucuresti, Bl.O35, Targoviste, jud. Dimbovita	28
21.	I.I. Sauciuc Constantin Alin	Sat. Malu cu Flori, nr. 143, jud. Dimbovita	103
22.	Balasoiu Ion	Sat Milosari, Com Ludesti, Jud. Dimbovita, nr. 23	150
23.	Tudose Constantin	Com. Gura Sutii, nr. 52, Jud. Dimbovita	70
24.	Naie Cristian	Sat Brezoarele, Com. Brezoarele, Nr. 557, Jud. Dimbovita	200
25.	Olteanu Gheorghe	Sat Slobozia Moara, Jud. Dimbovita, nr 217	110
26.	Paun Bogdan	Sat Dragaiesti, Com. Manesti, Jud. Dimbovita nr. 516	160
27.	Slav Cristian	Com. Matasaru, Jud, Dimbovita, nr. 69	150
28.	Tasica Ion	Com. Potlogi, Str. Ion Dobrescu, nr. 163, jud. Dimbovita	153
29.	Calin Vasile	Sat Gura Sutii, nr. 73, Jud. Dimbovita	170
30.	Cristescu Ion	Sat Gura Sutii, Jud. Dimbovita	25
31.	Cristescu Lucia Daniela	Sat Gura Sutii, nr. 56, Jud. Dimbovita	47
32.	Rogojinaru Marian	Sat Slobozia Moara, Jud. Dimbovita, nr 459	106
33.	Stancescu Florin	Sat. Dealu Mare, Com. Buciumeni, Jud. Dimbovita	100
34.	Nita Marian	Sat Sperieteni, Com. Gura Sutii, Jud. Dimbovita	103
35.	Obagiu Mihai-Calin	Sat Motaieni, Str. Tarina, Nr. 31, Jud. Dimbovita	55
TOTAL			4754

RESPONSABIL

Ing. Anghelescu Claudiu

